

betreffend het voornemen een University of Small & Medium Business te ondersteunen in de voormalige koepelgevangenis te Haarlem

Advies en second opinion

Vladimir Bartelds MBA

*Theo Concepts, educational
consultancy*

www.theoconcepts.nl

Advies en second opinion

betreffend het voornemen een University of Small & Medium Business te ondersteunen in de voormalige koepelgevangenis te Haarlem

Inleiding

Opdrachtgever gemeente Haarlem heeft een proposal ontvangen van Stichting Panopticon, SRH en GSE. Gemeente Haarlem heeft – na een toetsing van de Letters of Intent – in april 2018 de partijen groen licht gegeven op het verder uitwerken van de plannen. Het proposal bevat de uitwerking van die plannen.

Met name omdat de gemeente zich wil verbinden aan het plan om vanuit haar publieke rol mee te werken aan de realisatie ervan en een Samenwerkingsovereenkomst daartoe wordt voorbereid, zoekt zij nader advies over de realiteitszin, de haalbaarheid, de succes- en de faalfactoren ervan. Doel van het samenwerkingsverband GSE/SRH/EBS is om te komen tot de vestiging van een onderwijsinstelling die gemachtigd is om academische bachelor-titels te verlenen.

Centrale vraag van de gemeente :

Is het proposal een haalbaar voorstel om academisch onderwijs te realiseren?

Deze rapportage zal achtereenvolgens reflecteren op:

- Kwalificaties en aantrekkelijkheid van initiatiefnemers en vestigingscondities
- Het wettelijk kader, de voorgestelde route en het tijdpad naar academische accreditatie
- De verhouding tot kernactoren in de regionale context
- De haalbaarheid van de business case
- Onderzoeksmogelijkheden en samenwerkingsmogelijkheden in de professionele inhoudelijke context van het MKB
- Klopt de aanname van het aantal studenten, is de inschatting reëel?
- Zijn de aangereikte suggesties om de toegankelijkheid voor studenten te verbeteren reëel?

De rapportage hieronder zal achtereenvolgens ingaan op de realiteitszin van de genoemde onderwerpen, en welke succes- en faalfactoren er daarbij zijn.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt om wetenschappelijk onderwijs en onderzoek in de gemeente Haarlem te vestigen is een langjarige gekoesterde wens. De herbestemming van de voormalige koepelgevangenis biedt de mogelijkheid om een sterke iconische locatie te verbinden aan de verwerkelijking van deze wens.

De regionale context van sterk ondernemerschap en een veelzijdig commercieel werkveld maakt het logisch om met een privaat, not-for-profit samenwerkingsverband te bezien in hoeverre een University of Small & Medium Business (USMB) goedkeuring en ondersteuning van de gemeente Haarlem kan verwerven.

De SRH/EBS is een bekende en erkende actor in het Duitse hoger onderwijsveld, met een geschiedenis als private opleider op zowel hbo- als wo-niveau. Met 64 vestigingen van SRH en 2 campussen van EBS vormt dit een consortium dat geworteld is en zijn bestaansrecht duidelijk heeft bewezen. In een context van het Duits hoger onderwijs, waarbij bekostigd hoger onderwijs voor studenten praktisch gratis is, is dit een prestatie.

De Global School of Entrepreneurship is een jong initiatief dat in Amsterdam een opleiding De GSE zelf mag dan nog geen grote geschiedenis kennen, dat geldt niet voor de initiatiefnemers. Dhr. Timo Timmerman is oprichter van de Nyenrode New Business School, een vergelijkbaar onderwijsvernieuwend concept als de USMB. Bovendien is de heer Timmerman zeer gericht op Haarlem en heeft hij een geschiedenis en netwerk in het Haarlemse hoger onderwijs op het gebied van ondernemerschap. Thomas Blekman is een gekende autoriteit op het gebied van entrepreneurship-onderwijs.

Samengevat beschikt het samenwerkingsverband over voldoende expertise om een initiatief van deze aard te realiseren en een proven trackrecord van eerdere initiatieven elders.

Wettelijk kader, route en tijdsplan naar accreditatie academisch niveau

De USMB stelt voor om met (reeds bestaande opleidingen, vertaald naar Haarlemse situatie en in NL aangeboden voor accreditatie) University of Applied Sciences-programma's te starten en bijna gelijktijdig een onderzoeksomgeving in te richten, zodat na een periode van drie jaar er ook een wetenschappelijke bacheloropleiding ter accreditatie kan worden aangeboden. Het aanstellen van een accreditatiemanager is een logische keuze gezien de hoeveelheid opleidingen die geaccrediteerd moeten worden en de complexiteit van transnationale accreditatieprocessen.

Conform de WHW mag het initiatief zichzelf aanduiden als universiteit, onder voorwaarde dat er aan de kenbaarheidseis wordt voldaan. De kenbaarheidseis moet het voor de student duidelijk maken welke instelling het diploma verstrekt en onder welk recht.

Men wil de accreditatie aanvragen volgens de European Approach. De juridische context omtrent transnationale samenwerking tussen onderwijsinstellingen is diffuus, maar er is geen reden aan te nemen dat GSE/SRH niet aan deze kenbaarheidseis zou kunnen voldoen.

Als Rechtspersoon Hoger Onderwijs is GSE gemachtigd hoger onderwijs te verzorgen. De geaccrediteerde opleidingen die GSE in samenwerking met SRH/EBS (Joint Programmes) wil starten leiden tot de bachelorgraad. Vanwege de samenwerking in het European Quality Assurance Register is het ten principale niet noodzakelijk voor de NVAO om nader onderzoek te verrichten omdat de opleidingen het accreditatieproces van de Duitse Akkreditierungsrat met succes hebben voltooid, waarbij gebruik is gemaakt van het European Framework. Voorwaarde hierin is wel dat GSE de kern van het curriculum verzorgt en daar zeggenschap over heeft. Gezien de onderwijsexpertise en -opvatting van GSE is dat ook te verwachten. Hierbij is het wel van belang op te merken dat een joint program in principe door beide partners wordt aangeboden en uitgevoerd. Er kan een accreditatierisico optreden op het moment dat er alleen in Nederland de opleiding wordt uitgevoerd.

In het voorgestelde initiatief worden er in 2021 Bachelor of Arts (hbo) studenten opgeleid en vanaf 2023 volgt de Bachelor of Liberal Arts (wo-niveau).

Hierbij dient wel aangetekend te worden dat de wetgeving en jurisprudentie van grensoverschrijdende onderwijsinitiatieven nog niet is uitgekristalliseerd en aan politieke invloed onderhevig is. De focus hiervan ligt echter vooral op het vestigen van dependances van Nederlandse opleiders in den vreemde. Internationale samenwerking maakt dat verschillende rechtstelsels en statussen met elkaar worden vergeleken. Met name het verstrekken van Nederlandse diploma's in het buitenland (vgl Stenden hogeschool in Indonesië) heeft veel voeten in de aarde gehad. Op dit moment is er geen reden om te twifelen aan de begaanbaarheid van deze route, maar het valt niet uit te sluiten dat de nationale politiek vernieuwende initiatieven onwenselijk acht. De nauwere definitie en wetgeving rondom graden en naamgeving in 2017 en de wet Accreditatie op Maat (2018) laten zien dat de wetgever actief is op dit beleidsgebied.

De route die de initiatiefnemers schetsen is een logische, hoewel het mijn inziens verstandig zou zijn het scheppen van een onderzoeksklimaat (bijna) gelijktijdig te starten met het verzorgen van University of Applied Sciences-opleidingen. Een onderzoeksprogramma behoort tegenwoordig evenzeer bij een university of applied sciences als bij een research-universiteit. Het opzetten van een relevante onderzoekseenheid en het starten van een onderzoeksprogramma kent een behoorlijke doorlooptijd. Gezien de eis voor de aanwezigheid van een relevante onderzoeksomgeving voor het verlenen van de wetenschappelijke bachelorgraad, zou vertraging in onderzoek direct doorvertalen in vertraging in het wetenschappelijk onderwijs.

In zijn algemeenheid is de geschetste planning optimistisch, congruent met het enthousiasme van de initiatiefnemers. Met name de planning van accreditatie is ook onderhevig aan het doorloopp proces van accrediterende instanties en die cyclus staat niet bekend om zijn voortvarendheid.

Het creëren van academisch onderwijs, vanuit hbo-programma's in een transnationale samenwerking is geen uitgebreid beproefde route. Een dergelijke route kan slagen als partijen overtuigd zijn van elkaars commitment en elkaar ruimte geven om als dat nodig is alternatieve routes te bewandelen of afwijkende tijdschema's te hanteren. Naar mijn indruk getuigt het proposal van duidelijk commitment van de zijde van GSE/SRH. De maximale inspanning waartoe men zich verplicht en het anticiperen op alternatieve wegen naar het uiteindelijke doel getuigen daarvan.

In de voorliggende samenwerkingsovereenkomst is zowel het commitment als het geven van ruimte voldoende zichtbaar.

Regionale kernactoren

De USMB wil penetreren in een bestaande regionale context, in onderwijs en onderzoek. Hierbij is het van belang te beschrijven welke andere actoren er actief zijn en in te schatten hoe de houding van deze actoren zal zijn ten opzichte van de nieuwkomer.

Klassieke research-universiteiten, UvA en VU

Verreweg de grootste regionale opleiders van wetenschappelijke bachelor- master en PhD-studenten vormen de Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit.

Deze grote spelers hebben een eigen strategie en daar maakt de regio Haarlem geen cruciaal onderdeel van uit. De ervaringen rondom de eerdere poging een University College in Haarlem te initiëren laten dat zien.

Tegelijkertijd hebben deze spelers wel relevante met name informele hindermacht, het hoger onderwijs vormt een klein wereldje. Formeel kunnen deze spelers blokkades opwerpen voor studenten die een andere vervolgmaster willen doen dan GSE/SRH voor ogen heeft. In de huidige opzet is de wetenschappelijke bachelor voorsnog geen enkele bedreiging voor de marktpositie van UvA en VU. In de verre toekomst zou dat anders kunnen worden, maar het is een strategisch voordeel dat er gestart wordt op UAS-gebied, waar de wetenschappelijke instellingen weinig overlap in onderkennen.

Het mislukken van een samenwerking om een University College te starten in Haarlem is hierin ook een voordeel. Beide universiteiten moeten erkennen dat ze de kans hebben gehad en hebben afgewezen.

InHolland Haarlem

De positie van deze kernactor is cruciaal anders dan die van de UvA en VU. InHolland is een zeer grote UAS (University of Applied Sciences) en heeft een significante positie en binding met de regio Haarlem, ook op het gebied van Entrepreneurship en MKB.

Hoewel USMB in de nabije toekomst een marginale getalsmatige positie zal innemen is het waarschijnlijk dat InHolland Haarlem met weinig enthousiasme zal reageren op een nieuwkomer in haar verzorgingsgebied. Bovendien liggen de onderwijsvisies van InHolland en USMB aanzienlijk dicht bij elkaar dan die van het klassiek universitair onderwijs. Hierbij moet wel in acht genomen worden dat GSE/SRH en InHolland wat studenten betreft op verschillende borden spelen. Onbekostigd en bekostigd onderwijs is fundamenteel verschillend en concurreert in de praktijk nauwelijks elkaar. Buitenlandse studenten kiezen heel gericht voor een specifieke opleiding en EU uitwisselingsprogramma's sluiten vaak private opleiders uit van financiering. Voor buitenlandse studenten is InHolland Haarlem niet het natuurlijke alternatief. Het gros van de nederlandse studenten kiest hbo-opleiders op basis van regionale binding. Ook hier is het aannemelijk dat de nederlandse student die voor USMB kiest, dat om specifieke redenen doet (bijv. status, onderwijsvisie, negatief bindend studieadvies).

Het USMB-initiatief onderscheidt zich op verschillende manieren van de business opleidingen van Inholland. Het wenkend perspectief van een wetenschappelijke bachelor, de inspirerende locatie, de international classroom, de kleinschaligheid en het praktijkleren vanaf dag 1 springen hierbij in het oog.

Het is van cruciaal belang dat er al bij de start van USMB wordt nagedacht hoe er samengewerkt kan worden met Inholland Haarlem. Hiertoe zijn er mogelijkheden in de persoonlijke relatie van USMB-initiators met Inholland Haarlem en op het gebied van samenwerking op onderzoeksvlak ten faveure van het MKB in de Haarlemse regio. Het is voor de gemeente en USMB van belang op zijn minst te voorkomen dat InHolland Haarlem zich actief tegen dit initiatief gaat keren. Op dit moment is er geen incentive voor InHolland om zich constructief op te stellen ten opzichte van de gepercipieerde concurrent. In het bekostigd hoger onderwijs fungeert in de praktijk een binair stelsel, waarbij hogescholen en

universiteiten niet in elkaars vijver vissen. Op onderzoeksgebied is dat anders, vandaar dat er hierna bij de business case een suggestie op onderzoeksmatige samenwerking wordt gedaan.

Startup Campus Haarlem

In Holland Haarlem is in 2015 een startup campus (SUCH) gestart op enkele honderden meters van de locatie die USMB voor ogen heeft. SUCH heeft een samenwerking met het Haarlemse MKB en ziet zichzelf ook als praktijkgericht onderzoekscentrum op het gebied van entrepreneurship. Samenwerking met SUCH ligt voor de hand als kennis- en kapitaalverspilling vermeden moet worden. SUCH staat nog relatief in de kinderschoenen. Samenwerking kan juist zorgen dat beide initiatieven een significante factor gaan vormen, zowel in hun eigen onderwijsinstelling als naar het bedrijfsleven van de Haarlemse regio.

Om de positie van het initiatief zo sterk mogelijk te maken is het van belang dat de gemeente Haarlem zich hier voluit achter wil stellen, ook naar buiten toe. Om de samenwerking met de bestaande structuren (met name SUCH) te sturend te faciliteren wordt aanbevolen hier positieve incentives te implementeren, zie aanbeveling bij het volgende hoofdstuk.

Haalbaarheid business case

Deze rapportage beperkt zich tot die aspecten van de business case die betrekking hebben op de uitvoering en financiering van het hoger onderwijs en onderzoek. De ruimtelijke ordeningsaspecten zoals de studentenhuisvesting, parkeerbeleid en dergelijke vallen buiten de opgebouwde expertise en bovendien ontbreekt in de beschikbare documentatie specifieke informatie.

Dit rapport neemt de inschatting van het benodigde collegegeld over van de initiatiefnemers op grond van hun ervaring in het verzorgen van privaat hoger onderwijs in de Duitse context, als zijnde 13.500 euro per jaar voor bachelor opleidingen en 18.000 euro per jaar voor master opleidingen. De hoogte van het bedrag is niet afwijkend van wat er internationaal en nationaal gebruikelijk is.

De business case gaat uit van een verhouding van 30% Nederlandse studenten, 30% Europese studenten en 40% studenten afkomstig uit andere landen. Het is moeilijk te voorspellen of deze verhouding reëel of te optimistisch is. Buitenlandse (online-)marketing zal hierin instrumenteel zijn.

Met de bijdrage van non-EU-studenten wil men de collegegelden van 40% van de Nederlandse studenten halveren. Met de inzet van een financieringsfonds dat werkt op basis van herfinanciering en herinvestering wil men de lasten voor Nederlandse studenten met een smalle beurs nog verder verlagen. Het is mij onbekend of dit model elders succesvol wordt gehanteerd. Bij achterblijvende non-EU inschrijvingen zal het dempend effect op het collegegeld van minder draagkrachtige Nederlandse studenten verminderen.

De business case prognosticeert een studentenaantal dat start in 2021 met minimaal 40 en oploopt tot zo'n 400 studenten in 2027.

Op basis van de beschikbare documentatie lijkt het waarschijnlijk dat USMB de status van 'erkend referent' van de IND kan verkrijgen, noodzakelijk om non-EU-studenten in aanmerking te laten komen voor een verblijfsvergunning. Als aan deze voorwaarde niet

wordt voldaan valt niet de bodem onder de business case uit, maar wordt het wel ingewikkeld om de collegegelden voor Nederlandse studenten met een smalle beurs te temperen.

Wat betreft de geprognoseerde studentenaantallen moet worden aangetekend dat deze behoorlijk onvoorspelbaar zijn en zich langjarig niet aan lineaire prognoses houden. Waar onderinschrijving vanzelfsprekend een negatief effect heeft op de rentabiliteit van de onderneming is ook een snel groeiende (hype) belangstelling voor de opleidingen een risicofactor voor de onderneming. Het in een laat stadium inschrijven van grote aantallen studenten veroorzaakt plotselinge docenttekorten en ruimtelijke beperkingen.

Blijft een oordeel over de realiteitszin van de huidige prognose, het bovenstaande in gedachten houdend. De prognose van 39 tot 57 studenten in het eerste jaar is niet bovenmatig optimistisch. De ervaringen met soortgelijke opleidingen leren dat als er een belangstelling in specifieke locatie ontstaat dergelijke getallen ook gemakkelijk overschreden kunnen worden. Waar de Nederlandse instroom vaak geleidelijk groeit, kan buitenlandse belangstelling cohortgewijs sterk fluctueren.

Wat betreft de onderzoeksactiviteiten is het goed te onderkennen dat investering voor de baat uitgaat. Derde geldstroom-opbrengst van onderzoekscentra (het uitvoeren van betaald onderzoek in opdracht van bedrijven) ontwikkelt zich ook in het praktijkgericht onderzoek traag. Het is belangrijk te beseffen dat de impact en doorwerking van dergelijk onderzoek veel meer in de spin-off naar bedrijfsleven en studenten moet worden gevonden. Het instellen van publiek gefinancierde leerstoelen is een goede mogelijkheid bij te dragen aan de economische ontwikkeling van de regio door vraaggestuurde onderzoeklijnen te ondersteunen. Het is zelfs denkbaar om samenwerking van USMB met bijvoorbeeld de Startup Campus Haarlem te stimuleren door de instelling van meerdere leerstoelen op voorwaarde van relevante samenwerking en afstemming. Juist op het gebied van kennisontwikkeling, praktijkgericht onderzoek en startup-centra hoeven bekostigd hbo en onbekostigd academisch onderwijs elkaar niet te bijten. Sterker: als de gemeente kan sturen op samenwerking is er meer massa en kunnen zowel MKB als beide afzonderlijke spelers hier synergie uit putten. Het onderzoeksterrein is hier geen bepalende factor, de leerstoel kan zich zowel op publiek als privaat terrein richten.

De gemeente wordt in overweging gegeven om (gedurende een beperkte periode, bv 4 jaar) twee leerstoelen te financieren, een voor de USMB (noodzakelijk voor de academische leeromgeving) en een voor InHolland Haarlem, met de expliciete voorwaarde samen te werken in afstemming van onderzoeklijnen (minstens) en onderzoeksprogramma's indien mogelijk ook samen uit te voeren (maximale optie).

Bij de instelling van één leerstoel kan deze samenwerking slecht afgedwongen worden. Dit zou ook ten koste gaan van de effectiviteit van de leerstoel op onderzoeksgebied en het initiatief met handen en voeten binden aan een concullega. Een tweede leerstoel is een positieve incentive voor InHolland om samen te werken. In de huidige beperkte opzet is er reden voor InHolland om USMB te zien als concurrent.

Het voluit verbaal ondersteunen van gemeente zal zeker positief werken. Waarschijnlijk niet direct in het werven van nieuwe studenten, maar wel in het innemen van een eigen plekje in het regionale onderwijsveld. Het ondersteunen van onderzoeksubsidieaanvragen zal ook essentieel zijn. Praktijkgericht onderzoek vereist dat externe stakeholders de vraag bevestigen.

Samengevat maakt de business case, op basis van de bestudeerde documentatie, een optimistische maar haalbare indruk. Aandachtspunten vormen de concurrentieperceptie van Inholland Haarlem, de limitering van de cursusgelden en het samenwerken van de twee onderzoekscentra. Er zijn geen aspecten aangetroffen die dermate positief worden voorgespiegeld dat negatief moet worden geadviseerd.

Onderzoeksmogelijkheden en samenwerkingsmogelijkheden MKB

De speerpunten die GSE/SRH hebben geformuleerd betreffen de digitalisering, de circulaire economie en ondernemerschap.

Digitalisering is voor veel hoger onderwijsinstellingen een belangrijk aandachtspunt. Onderscheidend hierin is de onderwijsvisie van GSE/SRH die al vanaf het begin het leren in de praktijksituatie centraal stelt. Het valt te verwachten dat de *digital native* studenten van USMB al snel van nut kunnen zijn voor het kleinbedrijf waar de expertise zich vaak in het ondernemerschap bevindt en minder op effectiviteitsverhoging door de inzet van digitale techniek.

Andersom is *entrepreneurship* een sterk kenmerk van het MKB, waarbij studenten snel geconfronteerd worden met uitdagingen in de praktijk. Gecombineerd met een gestructureerde leerweg en nieuwe inzichten uit de internationale kennissgemeenschap is een steile leercurve te verwachten.

De circulaire economie is behoorlijk onderscheidend als kernbegrip voor deze opleidingen. Hoewel het verduurzamen van economische kringlopen in meer opleidingen aan de orde komt, is het centraal stellen van de circulaire economie relatief vooruitstrevend.

Alternatieve economische benaderingen voor de oude groeimodellen met sociale en ecologische duurzaamheid als kernthema kan een unique selling proposition vormen voor deze opleidingen. Het is van belang dat de fysieke omgeving van de opleiding daar congruent mee is en de ontwikkelingsplannen van Panopticum werken hierin mee.

Samenwerking met regionale MKB-verbanden is essentieel voor het slagen van deze opzet, hiervoor is het belangrijk dat het MKB USMB als serieuze partner beschouwt en belangrijke vragen durft voor te leggen.

Het vroegtijdig inzetten van een praktijkgerichte leerstoel die vragen van het MKB kan verhelderen, onderzoeken en beantwoorden kan hierin instrumenteel bijdragen. Het is van belang om af te stemmen met SUCH (zie eerder) om onderzoeksgebieden elkaar te laten aanvullen in plaats van te overlappen. Het werkgebied van het midden- en kleinbedrijf is breed genoeg om hier ruimte voor te bieden. Het netwerk van de initiatiefnemer in Haarlem is zeer relevant bij het leggen van contacten.

Met ondersteuning van de gemeente Haarlem en het MKB is het zeker mogelijk om onderzoeksopdrachten en -subsidies te verwerven voor de academische en praktijkgerichte onderzoeksactiviteiten van de USMB.

Succes- en faalfactoren betreffend de gemeentelijke ondersteuning

De gemeente Haarlem heeft zich tot doel gesteld het terrein van de voormalige koepelgevangenis te ontwikkelen en daarbij maatschappelijke meerwaarde te creëren zonder overmatige financiële risico's te lopen. Een lang gekoesterde wens is het vestigen van wetenschappelijk onderwijs in Haarlem.

Het initiatief dat voorligt, combineert beide doelen en voorziet in dergelijk onderwijs op relatief zeer korte termijn. Het is belangrijk te onderkennen dat dit een niche-universiteit zal zijn, logischerwijs is er voor een derde brede rijksbekostigde universiteit in de grootstedelijke regio Amsterdam geen ruimte.

Voor de gedachtenvorming is de universiteit Nyenrode een beter beeld, met dien verstande dat de USMB zich meer richt op de kleinschaliger economie dan Nyenrode dat hofleverancier is voor het grootbedrijf.

Om deze ontwikkeling te stimuleren is het van belang dat de gemeente ondernemingsruimte behoudt voor de initiatiefnemers. Het opleggen van nauwe kaders werkt verlamdend en kan leiden tot papieren werkelijkheden. Het is veel effectiever om frequent in gesprek te blijven en vooraf ervan overtuigd te zijn dat beide zijden van de tafel hetzelfde doel voor ogen hebben.

Het stellen van SMART-doelen kan verstandig zijn om de verwachtingen vast te leggen, maar het dichttimmeren van afspraken verhoudt zich slecht tot de organische groei die eigen is aan onderwijsontwikkeling. Dit is eerder in dit rapport benoemd onder het tijdsfad tot accreditatie.

Over het geven van ruimte met behoud van nauwe samenwerking is veel bekend in het veld van publiek-private samenwerking. Het zou goed zijn voor de opdrachtgever om hierover gebruik te maken van elders opgedane ervaring. De verhouding van de gemeente Utrecht met het Utrechts Science Park zou hiervoor een interessant voorbeeld zijn.

De onzekerheden in het ontwikkeltraject zijn in de business case op een rationele wijze beperkt en niet op onredelijk wensdenken berustend.

Het faciliteren van een onderwijsinitiatief zoals dat nu ter tafel ligt is voor de gemeente Haarlem meer dan het ondersteunen van de business case. Het creëert ook een verbinding die leidt tot gevoelsmatig mede-eigenaarschap en verantwoordelijkheid. Om academisch onderwijs in de gemeente te faciliteren is dit niet een prijs die betaald wordt, maar een verbinding die mijn inziens voorwaardelijk is.

De voorliggende overeenkomst scheidt voldoende ruimte en commitment van beide partijen om een kansrijke ontwikkeling te faciliteren. De maximale inspanning waartoe partijen zich verplichten en de aangegeven alternatieven bij tegenvallers geven het initiatief een realistische kans van slagen.

Mogelijk aanpalende wensen vanuit de gemeente Haarlem

Het is niet onlogisch dat verschillende partijen in de gemeente Haarlem ideologische aanvullende eisen willen stellen aan de ondersteuning van dit initiatief.

- Brede toegankelijkheid van de universiteit, ook voor studenten met een smalle beurs. De initiatiefnemers schetsen een haalbaar beeld om de financiële drempel voor Nederlandse studenten te beperken. Tegelijkertijd is het van belang te beseffen dat onbekostigd onderwijs nooit op hetzelfde laagdrempelig niveau zal komen als instellingen die met rijksbijdrage worden gefinancierd.
- Garantie op geaccrediteerd onderwijs. De initiatiefnemers schetsen een realistische route om tot accreditatie te komen. Zoals gezegd is de jurisprudentie op grensoverschrijdend hoger onderwijs nog niet uitgekristalliseerd.

- Twijfel bij het ondersteunen vanuit publieke middelen van privaat onderwijs. De bijdrage die GSE/SRH vraagt aan de gemeente is grotendeels *inkind* in de vorm van goodwill en actieve, niet financiële ondersteuning. Een investering in één of meerdere leerstoelen zou gezien kunnen worden als het primair investeren in het regionale MKB-klimaat, met als neveneffect het faciliteren van een academische onderzoeksomgeving voor de USMB.

Conclusie

Uit de bestudeerde informatie zijn geen zaken naar voren gekomen die als onwaar of onrealistisch positief gekenmerkt moeten worden. Op sommige terreinen is wel enige positieve inschatting te zien (beperking collegegelden, tijdspad accreditatie, lineaire stijging studentaantallen) maar dat is inherent aan het ondernemerschap dat noodzakelijk is om gemeentelijke en educatieve ambities te verwezenlijken.

Als succesfactoren kunnen vermeld worden: de ruimte en het commitment dat uit de voorgenomen overeenkomst blijkt; het netwerk en de ervaring van de initiatiefnemer; de locatie, de inhoudelijke focus op de circulaire economie en de diepgevoelde behoefte bij de gemeente Haarlem om tot academisch onderwijs te komen.

Als aandachtspunten moeten benoemd worden: de rol van andere hoger onderwijsaanbieders in de regio, met name InHolland Haarlem; de onuitgekristalliseerde jurisprudentie rondom grensoverschrijdende hoger onderwijsinitiatieven en het strakke tijdschema om te komen tot de academische bachelor.

Is het proposal een haalbaar voorstel om academisch onderwijs te realiseren?

Naar mijn mening is dit een ambitieus, maar haalbaar voorstel om in de regio Haarlem academisch onderwijs te realiseren.

Vladimir Bartelds MBA
Theo Concepts, educational consultancy

Visvliet, 11 december 2018

Over de auteur:

Na een carrière in de televisiejournalistiek (NOVA, Netwerk) werkte Vladimir Bartelds (1967) ruim tien jaar als docent-onderzoeker International Communication bij de Hanzehogeschool Groningen. Daarna werd hij onderwijsdirecteur bij de University of the Dutch Caribbean in Willemstad, Curacao. Na zijn terugkeer in 2017 is hij als adviseur verbonden aan deze universiteit, naast het voorzitter- en NVAO-secretarisschap van auditpanels (sinds 2011).

Als docent-onderzoeker startte hij het honoursprogramma van zijn opleiding, deed onderzoek in het Lectoraat Excellentie in Hoger Onderwijs en Samenleving, ontwikkelde twee minoren, Journalism en International Aid and Development en initieerde de Grotius-minor voor vluchtelingstudenten.

In de kwaliteitszorg verzorgde hij midterm-reviews, BKE-assessments, was als panellid betrokken bij vijf audits van journalistiekopleidingen.

Bij de UDC begeleidde Vladimir de succesvolle NVAO-accreditatie van twee opleidingen, BBA en HBO-recht, was hij adviseur in de Curacaose onderwijsvernieuwing en participeerde hij in de beleidsopstelling van de Curacaose regering omtrent Transnational Education.

Als derde lezer van eindwerk helpt hij verschillende hbo-opleidingen bij het kalibreren en gezamenlijke normvinding.

Disclaimer: De auteur is niet juridisch geschoold in onderwijswetgeving. Hoewel de auteur veel ervaring heeft opgedaan met onbekostigd onderwijs en de juridische context daarvan, kan hij niet verantwoordelijk worden gehouden voor mogelijk juridische aanvechtbaarheid van stellingen in het geadviseerde dan wel in de documentatie die hieraan ten grondslag ligt.